

Curs 1r
DIDÀCTICA

Codi :22003 Assignatura : LES CIÈNCIES SOCIALS I LA SEVA

Titulació, impartició i nombre de crèdits:

MUSICAL, LLENGUES ESTRANGERES I EDUCACIÓ FÍSICA

Departament: Didàctica de la llengua, de la literatura i de les ciències socials

Professors: Joan Berlanga Sarraseca

1. Objectius d'aprenentatge de l'assignatura

Objectius

1. Analitzar les finalitats i els propòsits de l'ensenyament-aprenentatge de les Ciències Socials en l'Educació Primària.
2. Valorar diferents concepcions, estils i pràctiques d'ensenyament i la seva incidència en els aprenentatges.
3. Analitzar el Disseny Curricular Base de l'Àrea de Coneixement del Medi Social i Cultural del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.
4. Dissenyar i justificar una proposta d'Unitat Didàctica de Ciències Socials.
5. Valorar la formació d'una ciutadania democràtica mitjançant la selecció d'aquells continguts que ajuden a interpretar el món (els conceptes socials claus) i la construcció d'un model didàctic comunicatiu (les competències lingüístiques).
6. Analitzar els principals problemes que planteja l'aprenentatge de les Ciències Socials, en l'Educació Primària, a partir de la construcció dels conceptes d'espai i temps històric.
7. Analitzar l'avaluació com un procés de regulació de l'ensenyament i de l'aprenentatge.
8. Conèixer els diferents mètodes, recursos i estratègies didàctics per a l'ensenyament-aprenentatge de les Ciències Socials.

2. Blocs temàtics i organització dels continguts

1. Les finalitats educatives de la Didàctica de les Ciències Socials
2. El mestre com a professional de l'educació. Els models d'ensenyament del professorat responen a concepcions didàctiques diferenciades
3. El DCB de l'àrea de Coneixement del medi social i cultural per a l'etapa d'Educació Primària
4. El disseny de les unitats didàctiques o unitats de programació
 - 4.1. Per a què ensenyar: les competències bàsiques i els objectius didàctics
 - 4.2. Què ensenyar: els Continguts.
 - 4.3. Com ensenyar: Els mètodes i les estratègies per a l'ensenyament i aprenentatge de les ciències socials.
 - 4.4. L'avaluació com a regulació de l'ensenyament i de l'aprenentatge
5. La construcció dels conceptes eix de les Ciències Socials. La interpretació i la representació de l'espai. El sentit i la consciència del temps històric.

3. Avaluació

- Assistència, participació a classe i puntualitat en el lliurament des treballs (10%)
- Construcció i presentació d'una carpeta d'aprenentatge (90%)
- Aquells alumnes que faltin a més del 20% de les classes hauran de realitzar a més un exercici final

4. Fonts d'informació bàsica

- Íber. Didáctica de las Ciencias Sociales, Geografía e Historia. Revista de l'editorial Graó.
- Didáctica de las ciencias experimentales y sociales. Departament de Didàctica de les Ciències Experimentals i Socials. Universitat de Valencia
- Con-Ciencia Social. Anuario de didáctica de geografía, historia y otras ciencias sociales de Fedicaria.
- Enseñanza de las Ciencias Sociales. ICE de la UAB i de la UB.

Bibliografia recomanada

AISENBERG, B.; ALDEROQUI, S. (1994) *Didáctica de las Ciencias Sociales. Aportes y reflexiones*. Buenos Aires: Paidós.

BALE, J. (1989) *La didáctica de la Geografía en la Escuela Primaria*. Madrid: Morata.

BENEJAM, P. (1993) "La didáctica de la geografía desde la perspectiva constructivista" a *Documents d'Anàlisi Geogràfica*, núm. 21.

BENEJAM, P. (1999) "El contexto de enseñanza y la didáctica de las Ciencias Sociales" a *DD.AA. Un currículum de Ciencias Sociales para el siglo XXI*. Sevilla: Díada, pàg. 21-25.

BENEJAM, P. (1999) "La oportunidad de identificar conceptos clave que guíen la propuesta curricular de Ciencias Sociales" a *Iber*, núm. 21, pàg. 5-12.

BENEJAM, P.; PAGÈS, J. (coords., 1998) *Psicopedagogia de les ciències socials i de les humanitats*. Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya.

BENEJAM, P.; PAGÈS, J. (coords. 1997) *Enseñar y aprender Ciencias Sociales, Geografía e Historia en la Educación Secundaria*. Barcelona: ICE-UB / Horsori.

BOLIVAR, A. (2007): *Educación para la ciudadanía. Algo más que una asignatura*. Barcelona: Graó

CASAS, M. BOTELLA, J; (2002) *La democracia y sus retos en el siglo XXI. Elementos para la formación democrática de los jóvenes*. Madrid: ed. CissPraxis.

CASAS, M. (1999) "Les Ciències Socials a l'ensenyament obligatori. Què ensenyar i per a què" a *III jornades: L'ensenyament de les Ciències Socials: Reflexió i experiències*. Barcelona: Rosa Sensat.

DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT (2008) *Currículum. Educació Primària. Generalitat de Catalunya*.

DOMÍNGUEZ, M.C. (coord., 2004) *Didáctica de las ciencias sociales para primaria*. Madrid: Pearson-Prentice Hall.

GIROUX, H.A, (1992) "Educación y ciudadanía para una democracia crítica" a *Aula de Innovación Educativa*, núm. 1, pàg. 77-80.

GRASA, R. (1998) "Los valores democráticos en la sociedad actual. La libertad, la igualdad y la solidaridad ¿Puede la educación ser un instrumento para el cambio social?" a *DDAA Los valores y la didáctica de las Ciencias Sociales. IX Simposium de Didáctica de las Ciencias Sociales*. Lleida: Universitat de Lleida-Asociación Univeritaria de Profesores de Didáctica de las Ciencias Sociales.

HERNÁNDEZ, F.X. (2002) *Didáctica de las ciencias sociales, geografía e historia*. Barcelona: Graó.

JORBA, J.; CASELLAS, E.; PRAT, A.; QUINQUER, D. (2000) *Avaluar per millorar la comunicació i facilitar l'aprenentatge*. Barcelona: ICE/UAB.

JORBA, J.; GÓMEZ, I.; PRAT, A. (eds., 1998) *Parlar y escriure per aprendre*. Barcelona: ICE-UAB.

MORIN, E. (2001) *Tenir el cap clar. Per organitzar els coneixements i aprendre a viure*. Barcelona: edicions la campana.

OLLER, M. (1996) "Ciències Socials. Educar i viure uns valors?" a *L'Avenç*, núm. 204, pàg. 71-73.

OLLER, M. (1999) "Trabajar problemas sociales en el aula, una alternativa a la transversalidad" a *DDAA. Un Currículum de Ciencias Sociales para el siglo XXI. Actas del X Simpoium deDidáctica de las Ciencias Sociales*. La Rioja: Universidad de la Rioja-Díada, pàg. 123-129

PAGÈS, J. (1994) "Per què i què ensenyar i aprendre de Ciències Socials a finals del segle XX" a *Perspectiva Escolar*, núm. 182, pàg. 9-20.

PAGÈS, J. (1998) "Models i tradicions curriculars en l'ensenyament de les Ciències Socials i de les humanitats: Les finalitats i els valors com opció ideològica" a BENEJAM, P.; PAGÈS, J. (coords.) *Psicopedagogia de les Ciències Socials i de les humanitats*. Barcelona: UOC.

PLUCKROSE, H. (1993) *Enseñanza y aprendizaje de la Historia*. Madrid: Morata.

SANMARTÍ, N. (2007): *10 ideas clave. Evaluar para aprender*. Barcelona: Graó

TREPAT, C; COMES, P. (1998) *El tiempo y el espacio en la Didáctica de las Ciencias Sociales*. Barcelona: ICE/UB-Graó.

ZABALA, A.; ARNAU, L. (2007): *11 ideas clave. Cómo aprender y enseñar competencias*. Barcelona: Graó.